

O'QUV ADABIYOTINING NASHR RUXSATNOMASI

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligining 20 21 yil "31" May dagi
"237" -sonli buyrug'iga asosan

R. Sayfullayeva, M. Abuzalova, N. G'aybullayeva

(muallifning familiyasi, ismi-sharifi)
5120100 – *Filologiya va tillarni o'qitish(o'zbek tili)*

(ta'lim yo'nalishi (mutaxassisligi))

ning

talabalari (o'quvchilari) uchun tavsiya etilgan
Tilshunoslik nazariyasi nomli o'quv qo'llanmasi

(o'quv adabiyotining nomi va turi: darslik, o'quv qo'llanma)

ga

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan
litsenziya berilgan nashriyotlarda nashr etishga ruxsat
berildi.

Vazir

(imzo)

A. Toshkulov

Ro'yxatga olish raqami

237-219

Бухоро давлат университети
ўқув-методик кенгаш 9-сонли
ингилишнинг баённомасидан
КЎЧИРМА

4.05.2021

Бухоро шаҳри

КУН ТАРТИБИ:

1. Турли масалалар.

Ўзбек тилшунослиги кафедраси ўқитувчиси Р.Р. Сайфуллаева, М.Қ. Абузалова, Н.И. Гайбуллаеваларнинг 5220100-Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши учун “Тилшунослик назарияси” деб номланган ўқув қўлланмани Республика ОЎМТВ хузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тавсия этиш.

ЭШИТИЛДИ:

М.Ю. Фарманова (кенгаш котибаси) - Ўзбек тилшунослиги кафедраси ўқитувчиси Р.Р. Сайфуллаева, М.Қ. Абузалова, Н.И. Гайбуллаеваларнинг 5220100-Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши учун “Тилшунослик назарияси” деб номланган ўқув қўлланмани Республика ОЎМТВ хузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тавсия этиш учун тайёрланганлигини маълум қилди. Ушбу ўқув қўлланмага: Самарқанд давлат чет тиллар институти ф.ф.д Х.З. Хайруллаев ва Ўзбек тилшунослиги кафедраси доценти, ф.ф.н С.А. Назаровалар томонидан ижобий тақриз берилгани таъкидланди. Ўқув қўлланма муҳокамаси ҳақидаги Филология факультети (2021 йил 30 март) ва Ўзбек тилшунослиги кафедраси (2021 йил 24 март) йиғилиш қарори билан таништирди.

Юқоридагиларни инобатга олиб ўқув-методик кенгаш

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбек тилшунослиги кафедраси ўқитувчиси Р.Р. Сайфуллаева, М.Қ. Абузалова, Н.И. Гайбуллаеваларнинг 5220100-Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши учун “Тилшунослик назарияси” деб номланган Республика ОЎМТВ хузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тавсия этилсин.

2. Ушбу қарорни тасдиқлаш университет Кенгашидан сўралсин.

Ўқув-методик кенгаш раиси
Ўқув-методик кенгаш котиби

М.И. Даминов
М.Ю. Фарманова

Кўчирма аслига тўғри

Ўқув-методик кенгаш котиби

М.Ю. Фарманова

R. Sayfullayeva, M. Abuzalova,
N. G'aybullayeva

O'QUV QO'LLANMA

O'QUV QO'LLANMA

TILSHUNOSLIK NAZARIYASI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

*R. Sayfullayeva, M. Abuzalova,
N. G'aybullayeva*

TILSHUNOSLIK NAZARIYASI

5 120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)
ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Tilshunoslik nazariyasi" fanidan
o'quv qo'llanma

BUXORO – 2022
«DURDONA» nashriyoti

81.2ya73

81(075.8)

S 22

R. Sayfullayeva, M. Abuzalova, N. G'aybullayeva

Tilshunoslik nazariyasi [Matn] : o'quv qo'llanma / R. Sayfullayeva, M. Abuzalova, N. G'aybullayeva – Buxoro: Sadridin Salim Buxoriy» Durdona nashriyoti, - 2022. – 192 b.

UO'K 81(075.8)

KBK 81.2ya73

MA'SUL MUHARRIR:

I.Sh.Jumabayeva – filologiya fanlari doktori, professor

TAQRIZCHILAR:

X.Z. Xayrullayev – filologiya fanlari doktori, professor

S.A. Nazarova – filologiya fanlari nomzodi, dotsent

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining keyingi qator qarorlariga muvofiq ta'limning barcha bo'g'inlari uchun malakaviy talablar ishlab chiqildi va amalga joriy etildi. Malakaviy talablarda belgilangan ta'lim mazmuni, usuli, ta'lim oluvchi o'zlashtirishi lozim bo'lgan bilim, hosil qilishi zarur hisoblangan malaka va ko'nikmalar avvalgi davr ta'lim mezonlari hamda talablaridan tubdan farq qiladi. Ushbu taqdim etilayotgan "Tilshunoslik nazariyasi" o'quv qo'llanmasi ham jahon va o'zbek tilshunosligi qo'lga kiritgan ilmiy yutuqlar asosida yangicha shakl va mazmun kasb etgan. «Tilshunoslik nazariyasi» o'quv fani doirasida bakalavr bosqichidagi talaba umumiy tilshunoslik, tilning paydo bo'lishi, til oilalari, til sathlari, jumladan, fonetika, leksikologiya, morfemika, so'z yasalihi, morfologiya, sintaksis haqida tasavvurga ega bo'lishi ko'zda tutiladi.

Mazkur o'quv qo'llanmada tilshunoslikka kirish doirasida til va nutq, til va tafakkur, til va jamiyat, fonema (tovush), leksema (so'z), qolip (so'z yasalihi, so'z birikmasi, gap), lisoniy munosabatlar, so'z turkumlari, grammatik shakllar va ularning uslubiy xususiyatlariga e'tibor qaratilgan hamda mavzularga mos holda ko'p topshiriqli mashqlar hamda nostandart test va keyslar berilgan. Tanlangan mashqlar tizimi talabalarni ijodiy yondashishga, mustaqil fikrlashga undaydi. Zero, amaliy mashg'ulotlarda talabalar "Tilshunoslik nazariyasi" fanining o'ziga xos nazariy xususiyatlariga doir ilmiy masalalarni amaliy jihatdan o'rganishadi.

Mazkur o'quv qo'llanma Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021 yil 31-may 237-sonli buyrug'iga asosan nashr qilishga ruxsat etilgan. Ro'yxatga olish raqami 237 – 219

ISBN 978-9943-7972-5-3 © R. Sayfullayeva, M. Abuzalova, N. G'aybullayeva

---

*R. Sayfullayeva, M. Abuzalova,
N. G'aybullayeva*

TILSHUNOSLIK NAZARIYASI

Muharrir:

G'.Murodov

Texnik muharrir:

G.Samiyeva

Musahhirl:

M.Raximov

Sahifalovchi:

M.Arslonov

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original – maketdan bosishga ruxsat etildi: 18.02.2022. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. « Palatino Linotype» garn. Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'oz. Bosma tabog'i 12 Adadi 00. Buyurtma № 00.

«Sharq-Buxoro» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahar O'zbekiton Mustaqilligi ko'chasi, 70/2 uy.
Tel: 0(365) 222-46-46
